

פרוטוקול מס' 16/ג'

מישיבת ועדת הכספים שהתקיימה ביום ד', ג' בטבת תשי"ד - 9 בדצמבר 1953, בשעה 8.30

ש.ה.

הנוכחים

חברי הוועדה:
 היו"ר י. גורי
 א. אלישר
 ח. אריאב
 ש. בך
 ש. בז'רנו
 מ. גניחובסקי
 ש. דיין
 א. הרצפלד
 ק. לוז
 י. פורר

מוזמנים:
 מר ארגוב - מטעם משרד האוצר
 מר ברוש - מטעם משרד האוצר
 מר זגני - מטעם משרד האוצר
 מר פרומר - מטעם משרד האוצר
 מר ספיבק - מטעם משרד האוצר

סדר היום

- א. העדרם של עובדי המדינה הגבוהים מעבודתם;
- ב. גמר הדיון על מס ההכנסה.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

פרר:

שמעתי כי מתקיימה היום שביתה של הפקידות הגבוהה במנגנון הממשלתי, אם כי אין קוראים לה בשם מפורש. בעיני, כל שביתה של פקידים הנה דבר חמור מאד. הענין חמור במיוחד אם מתחילים בשביתה הפקידים האחראיים. אין אני מכיר את הענין לפרטיו, אולם אני מכיר את האנשים האלה מתוך עבודה משותפת אתם, כאן ובמקומות אחרים. אני יכול רק להניח שהמצב חמור ביותר אם אנשים אלה החליטו לנקוט בצעדים מסוג זה. לי נדמה כי זוהי סכנה רצינית לכל המנגנון, ולכן אני מציע להזמין עוד היום נציג של משרד האוצר כדי שימסור לנו על דקע הענין. יתכן שלאחר זאת תוכל ועדת הכספים להציע הצעות שיעזרו לחיסול תופעה מעציבה זו.

מ. גניחובסקי:

יש לענין זה שני אספקטים. הואיל ונוצר מצב פסיכולוגי קשה מאד בקרב הפקידות הגבוהה, ואין ספק שאם לא יתקיים דיון על בעייתם, לא זו בלבד שחלק מן הפקידים הללו יעזבו מקומות עבודתם, אלא העבודה עצמה תזנח באשר פקידים אלה הם האחראיים לה. על ידי כך שוועדת הכספים תתן דעתה על ענין זה, יהיה בזה מסוים עידוד לעובדים אלה.

שנית, אני חושב כי יהיה זה גם לטובת הממשלה והאוצר בכלל זה, אם ידון בענין גם איזה גוף צבורי שאינו נוגע בבעיות אלו בעבודת יום-יום. לפיכך אני מסכים להצעת פרר.

ש. דיין:

ישנן שבתות המביאות לידי תשלומים.
 בימים אלה נלקיימה שבתת אזרה
 של פקידי מחלקת ההתיישבות של הסוכנות, אשר אופן בצוע התשלומים
 על ידי הוועדה נדלה גרסה לה לא במעט. ההתיישבות מבוצעת היום ברובה
 הגדול בכספי הממשלה, אולם המתיישבים החדשים אינם מקבלים את התשלומים
 המגיעים להם. הם מקבלים את התשלום באחור של כמה חדשים, ולא רק של
 ימים בודדים, דוגמת הפקידות הממשלתית. מצב זה אינו מאפשר ביצוע
 עבודות ההכנה לנטיעה, כי האחראים לכך אינם מעיזים להציע עבודה
 לאנשים שלא קבלו שכרם ש זה כמה חדשים. אמנם הצליחו להשיג בהתערבות
 משרד החקלאות כ-200-300 אלף לירות, אולם שכום זה יפתור את הנטיעה
 לכל היותר לחודש אחד.

כפי הנראה כי המצב במדינה אינו
 מאפשר לשלם לעובדים את שכרם בזמן, ויש הכרח לפגור. שאלתי לאוצר היא,
 מדוע אין דואגים שהסבל כתוצאה מפגורים אלה יתחלק באופן שווה בין
 הפקידים היושבים במשרדים ובין המתיישבים החדשים בגבולות. בקשתי
 היא שהאוצר יזמין לכאן את מנהלי מחלקת ההתיישבות של הסוכנות, כדי
 לשמוע מפייהם על מצב העניינים.

הינר י. גורני:

אני שותף לדאגתו של חבר הכנסת פורדר,
 ומעריך כמובן ששבתת של עובדי מדינה
 הוא ענין חמור ומאד ומסוכן למדינה. גם לדעתי מסוכנת עוד יותר שבתת
 של הפקידות הגבוהה. השאלה היא דחופה ויש מקום להזמין את בא-כח
 האוצר, אולם צריך להיות ברור כי ועדת הכספים אינה יכולה אלא לחוות
 דעה בענין זה, וליעץ לשר האוצר. אני מטיל ספק אם אפשר למצוא
 נמירות פתרון לבעיה הנדונה זה כמה חדשים.

אשר לשאלתו של חבר הכנסת דיין, אנו
 יכולים לשמוע מפי בא-כח האוצר כיצד מסתדרים עניינים אלה, אולם איננו
 יכולים להזמין לוועדה - או לבקש כי יוזמנו - נציגי הסוכנות היהודית.
 אנו יכולים לתנוע באורים מבא-כח משרד האוצר, ואם הוא ירצה להיעזר
 בנציג הסוכנות - מענינו הוא.

מר זנגי:

האמת היא כי משרד האוצר מילא בענין
 זה תפקיד פסיבי בלבד. כל המשא ומתן
 בענין זה התנהל על ידי ועדת שרים מיוחדת, שהיתה מורכבת משרת-העבודה
 כיושבת-ראש, שר המשפטים, שר הפנים, שר הדאר והשר לבון. ועדה זו
 קיימה משא ומתן עם ועדת הפעולה שנבחרה באספה הכללית של העובדים
 השייכים לחמש הדרגות הגבוהות. כאשר באה תגובה חריפה מצד ההסתדרות
 ואגוד עובדי המדינה על כך שמשא ומתן זה נוגד את ההסכם בין האגוד
 לבין הממשלה לפיו יתנהל משא ומתן על ענייני העובדים רק באמצעות
 האגוד - הודיעה הממשלה שהיא מוכנה לקיים תנאי זה. בעקבות זאת
 קבלו העובדים הנוגעים בדבר את ההחלטה הידועה לכם.

י. בנר:

שתי מתכוננים להעלות את משכרתם, כדי
 שהדבר יתקבל בצורה נאותה ולא בצורה
 סנדלוזית? אני מציע שהוועדה תשלח ברכת עידוד לעובדים המדינה הגבוהה
 הלוחמים על זכויותיהם.

מר זנגי:

אשר לשאלתו של חבר הכנסת דיין על
 ענין השכר, האמת היא שאינה קיימת
 אפליה. אין לאוצר אפשרות לשלם את השכר נבט אחת, אם רוצים לשלם
 בהקדם; אילו הסכמנו לשלם את השכר במועד מאוחר יותר, אפשר היה לשלם
 לכל העובדים את שכרם בעת ובעונה אחת. אנחנו נוהגים ברוטציה מסוימת,
 כך שלא תמיד יקבלו עובדי אותם המשרדים את שכרם במאוחר, ולפעמים משלם
 אפילו לחלק מעובדי משרד מסויים במועד מוקדם יותר מאשר לאחרים. האמת
 היא כי ישנו משרד מקופח בדרך כלל, הוא משרד הבטחון, אך לא משום
 שהאוצר אינו מעמיד את הכספים הדרושים, אלא משום שהמשרד אינו מבצע את
 התשלום במועד.

לגבי אותם סוגי העובדים שהזכיר חבר
 הכנסת דיין, אין זו שאלה של תשלום שכר, אלא שאלה של תקציבים, הכוללים
 גם את שכר העובדים בעבודות אלו. במידה ומועגרים הכספים במסגרת התקציבים,
 מקבלים גם העובדים את שכרם. עלי להעיר כי באופן יחסי בוצע תקציב החקלאות
 במידה יותר גדולה משאר החלקים.

אז יש ביכולתה לומר, מבלי להתערב בצד האדמיניסטרטיבי.
על הפרק ענינים כל כך מסוכנים ומעציבים,
אם כי לגבי הענין השני הבעתי דעתי שהוספנו והוסיפו
המסכנת את כל הענין) הרי טוב שתהיה לוועדה הכספית
אשר יש ביכולתה לומר, מבלי להתערב בצד האדמיניסטרטיבי.

איני אומר כעת מי צריך לנהל משא ומתן. באופן עקרוני אני בדעה שצריך לכבד חוזים קיימים. לעצם הענין, יש צורך לבררו כאן באופן הדחוף ביותר.

ד"ר י. גורדי:
אין ספק כי צריך לקיים כאן דיון בענין זה, אך לא בישיבה זו. אני מציע לקיימו ביום ד' בעוד שבוע, בנוכחות נציג משרד האוצר, ואז יתכן שנוכל להרחיב את מסגרת הדיון.

י. פונדר:
ברצוני לומר רק משפטים אחדים. מאחר שמשרד האוצר לא לקח חלק פעיל במשא ומתן זה, אני מציע כי נזמין לדיון את חברי הוועדה שטיפלה בכך, או את היושבת-ראש שלה.

לעצם הענין, דעתי היא כי הדרישה של הפקידות הגבוהה היא מוצדקת, אך מאידך ברור לי שקשה למלא אחריה, בגלל ההגבלות הקיימות בתקציב המדינה. בזמנו הוגשה הצעה של מבקר המדינה, שהיתה מכוונת להכנסת תקונים מסויימים במצב, שיהיו בגדר האמצעים שלנו. אני טוכן לבקש כי ילחצו על הפקידות הגבוהה להסכים ולהסתפק ברגע זה באפשרי, אך אין לי האומץ לומר כי אי אפשר לעזור בשום דבר. לפיכך אני מבקש כי יוזמן גם מבקר המדינה, כדי שישע מה הן הצעותיו ונקבל את כל החומר. הצעתי היא כי ייעשו הסדרים הדרושים על מנת לספק את דרישות הפקידות הגבוהה במסגרת הצעה מעשית כזאת.

א. אלישר:
לדעתי צריך להזמין לדיון זה גם את נציג המנגנון.

א. הרצפלד:
בענין הפיתוח לא נמסרה אינפורמציה מדוייקת על ידי מר זגגי, וזה מסכן את ענין הפיתוח. שנית, צריך להביא בחשבון כי תשלום שכר העבודה לאנשים העובדים רק 12 יום וחודשי, צריך לעמוד בשורה הראשונה של העדיפויות, אפילו אם יש הכרח לדחות את התשלום למשך עשרה ימים או שבועיים. אני רוצה לומר לכולם בקיצור: האיש הקטן, הוא הוא המעביד אותנו לפני הכל.

י. בדר:
אין כל ספק כי לולא סבוכים ארגוניים, לא היתה פורצת השביעה באופן עקרוני. אני מתנגד לשביתות של עובדי מדינה. היתה שמח מאד אילו היתה נמצאת דרך ליישוב בעיותיהם של עובדי המדינה בצורה שתשים קץ לשביתות בכלל. אך אם עובדי המדינה מאורגנים במסגרת אגוד הסתדרותי, יש להם ודאי גם הזכות לשביתה, ואי אפשר לשלול אותה מהם. אני חושב כי כיום חובתנו לעשות משהו בענין זה בתור נציגי הצבור.

משום כך באה הצעתי שהוועדה תחליט לשלח ברכת עידוד לעובדי המדינה הגבוהים במלחמתם לתנאים צודקים. אני חושב כי זהו המינימום שעלינו לעשותו היום. אני מושכנע כי פניה כזאת תקל על החיפוש לפתרון הבעיה. אני מצטער שחברים אחרים של הוועדה העלו בעיות אחרות שהן חשובות מאד כשלעצמן, אך דנו בהן כבר בהזדמנויות שונות ונשוב ונדון בהן ככל שיידרש. אי אפשר להסיר בעיה אחת מעל סדר היום, על ידי העלאת בעיות אחרות חשובות גם כן.

מר זגגי:
לפי האינפורמציה שבידי, הויכוח בין הממשלה לבין ועדת הפעולה של הפקידות הגבוהה אינו נסב על עצם צדקת דרישותיהם; הויכוח היה אם השנויים יחולו גם רפרואקטיבי או לא. לפעולה שננקטה היום לא גרמה עמדת הממשלה יתביעות, אלא היתה תוצאה של היענותה לפחאת אגוד העובדים על קיום חן שלא באמצעותו, ושהיתה מלווה באיום של שביתה כללית. אני חושב

כי הממשלה נהגה נכון בבחירה בעמדה זו, אם כי היא מודה כי דרישות הפקידות הגבוהה אינן בלתי מוצדקות.

אשר לתשלום השכר לעובדים בעבודות התקציביות - בעיה זו קיימת מאז קום המדינה. העיריות ושאר הגופים מבצעים תמיד עבודות צבוריות העוברות על היקף תקציבן, ומשום כך הם נאלצים לאחר בתשלום השכר. רציחתי לציין בדברי כי אין אפליה בין מקבלי שכר, וכי החקלאות גם אינה מופלה לרעה מבחינה תקציבית. להיפך, אני חושב שבאופן יחסי היא קבלה תקציב גדול יותר משאר הגורמים.

היו"ר י. גורני:

איני בקי בפרטי העניין ואיני יכול להעריך אם הממשלה עשתה את כל הצעדים הדרושים על מנת למנוע שביתה זו. אולם ברור לי שאם מתכוונים למנוע תקלות - כפי שאמר הנד הכנסת בדר בתחילת דבריו - תחטיא ההצעה לשלוח ברכת עידוד, את המטרה הזאת. יחד עם זאת, אני מוכן, כמובן, להעמיד את ההצעה להצבעה.

י. גורני:

אם תהיה הסכמה מצד הוועדה, אני מוכן לנסח את הצעתי כך: ועדת הכספים של הכנסת פונה אל כל הגורמים המטפלים בעניין תקון שכרם של עובדי המדינה הגבוהים, להביא את הטפול לסיום חיובי מהיר.

היו"ר י. גורני:

הוועדה יכולה להציע הצאצ לאוצר הצעות לגופו של עניין, לאחר שתברר אותו. ועדה פרלמנטרית צריכה להימנע בדרך כלל מקריאות; זהו תפקיד הכנסת, או הממשלה. לדעתי עלולה הוועדה להיכנס במקרה כזה לשדה מוקשים, ואף פעם לא יהיה לה הבטחון אם היא עושה את הדבר הקוצע למטרה, או מחטיאה מטרה זו.

מ. גניחובסקי:

אני מציע כי ועדת הכספים תפנה לממשלה ותציע לה לעשות את הכל כדי להחיש את סיום המשא ומתן.

ק. לונז:

אני מציע להסיר את ההצעות הללו מסדר היום, מבלי להעמיד אותן להצבעה.

היו"ר י. גורני:

אני מציע את הנוסח הבא: "ועדת הכספים מטילה על יו"ר הוועדה להעביר לשר האוצר את פרוטוקול הדיון, בצרוף מכתב בו תביע את דאגתה המרובה מעניין זה. הוועדה מבקשת כי במידה והדבר חלוי בשר האוצר ייעשו כל הצעדים כדי לסיים פרשה זו.

ביום ד' הבא תקדיש ועדת הכספים את ישיבתה לברור וחלופי דברים בעניין זה, בהשתתפות שר האוצר."

הצעת י. גורני נתקבלה.

ב. גמר הדיון על מס ההכנסה

חובסקי:

אני חושב כי מס ההכנסה אינו צריך להיות בנוי רק על מנגנון גביה מספטיים, אלא בעיקר על הסברה לצבור. חלוקת המס צריכה להיות ולא יתכן שיהיו מקומות בארץ שתושביהם ישלמו רק 3% מהכנסתם. ניו של משפחה בעיר הן בעיקר על מזון, ומשום כך קשה לחוגים רבים מדוע נעשים סדורים כאלה וזקא לטובת הכפרים.

הצעתי פעם כי יפורסמו רשימות תשלומיהם של מסורים שונים למס ההכנסה. אני מציע כי יפורסם גם כמה שלם הסקטור החדש שנוצר במדינה - מגדלי החוזרים. שמענו על רווחים עצומים שצצברו על ידם.

א. הדפלה:

איני יודע אם השאלה של מאבני הכספי צמודה לענין הנדון כאן, אך אני רואה שיש צורך מאבני הכספי הולך ורע מיום ליום, אם כי איני רוצה לדב על כך מעל שולחן הכנסה. אני חייב לומר לשבח של משרד האוצר, כי הוא מטלא בדייקנות את המצב החייבות כספית שניתנה על ידו בכתב, אך הוא עושה זאת על גביה, כך לעובדים ועל חשבון התחייבויות שלא בכתב. לסקטור ההתיישבות העירונית, ואין הם יכולים לקבלם. אין שלמים עבור עבודות ההצעה בוצעו. פועלים מחכים כמה חדשים לשכר של 3.100 לירות דרגת השאלה היא ראשית כל כיצד להבטיח את ההכנסה, ושנית - עכשיו לפי דיפוזיות. התנגדותי לחברי דין כאשר הוא אמר שלא גב להבא או ששכורות, כי לדעתי זה היה פוגע בפרסטיז'ה של המדינה. שעם הדיון עלים תביעות שונות להעלאת משכרתם של הפקידות הגבוהה ושל למס ההכנסה מוכה, והסכומים מצטרפים לעשות מליונים. לי נדמה מטפלת בכך הקיימת אצלנו אינה מעטיקה במידה מספקת. אני מנין את עמדתו, אולם צריכה להיות עזרה הדדית, כדי שאפשר יהיה לעבוד יחס.

אני למס:

צריכים: נשמעו כאן דברי בקורת חריפים על הוועדה תלומי מס ההכנסה על ידי ההתיישבות בהשוואה, אולם תשובותיהם שכנות של לוז וציזלינג הניחו את דעתי מסוים בנידון זה. אולם כעת שמעתי התקפה גם על המושבים, ולפיכך לחפז מבקש את נציג מס ההכנסה כי יעמיד את הדברים על אמתותם. אני רגוע שמושבי העובדים משלמים לפי המוטל עליהם, ובמועד המתאים. אם טוענים כי הסכומים קטנים או גדולים מדי, הרי צריך לזכור כי אנו חקנו את החוקים האלה, ואם אנו רואים צורך לשנותם, נוכל לעשות זאת. אל כל פנים, אין לבוא בטענות אל מושב העובדים, כי הוא משלם לפי המוטל עליו.

אלישר:

נשמעה בקשה כמעט מצד כל החוגים המיוצגים כאן, כי תפורסם רשימה של תשלומי מס הכנסה לפי המקומות ולפי ההכנסות בכל מקום ומקום. אז תיפסקנה כל ההאשמות והאשמות הנגד.

הי"ר י. גורי:

בדיונינו יש להבחין בין חלוקת המס עצמו כפי שהוא מוטל על אזרחי המדינה לפי הכנסותיהם. אין לומר כי נקבעו כאן סוגים שונים של אזרחים. החוק שחוקק על ידי בית המחוקקים, אינו מבחין בין סוגים שונים של אזרחים במדינה. אופן הגביה והבצוע של החוק, זהוים שאלה אחרת אשר עליה נשמע פרטים מפי נציג מס ההכנסה. בענין הראשון אין כל הבדל בין הסקטורים. אותו מס המוטל על כל אזרח במדינה, מוטל גם על המשק הקבוצי. סעיף 19 של החוק אומר כי יש לחלק את הכנסות המשק לפי מספר היחידות שבו, ובהתאם לכך לקבוע את גובה המס. בכך לא נעשתה כל אפליה, לא לטובת ולא לרעת המשק הקבוצי.

ש. בן ראובן:

אינך יכול לומר זאת, כי נתנו הגדרה להכנסה, שהיא שונה מן ההגדרה הקיימת לגבי הכנסה בעיר.

ד. ארנוב:

במשך שלוש או ארבע ישיבות של ועדת הכספים הועמד ענין מס ההכנסה במרכז הדיונים ואינני יכול לומר שיש צורך בהגדרה חדשה. כיום הוא מהווה 42%-43% מכל המכנסות המסים של המדינה. עם הגדלת ההכנסה בפועל, הרי אחוז זה ילך עוד ויגדל.

אני מודה לכל החברים שגילו חרדה לגורלן של הסעיף העיקרי והחשוב הזה בתקציב המדינה, וגם דברו על אופן ניהול הגביה וניחוד על הצד המחוקק. בחור מי שהטל עליו ביצוע החוק, אני שמח לכל ההערות שנשמעו, אשר תנחינה אותנו בדרך עבודתנו.

נכון אמר היושב-ראש, כי יש להבדיל באופן יסודי בין החוק ובין הנצוע. אם כי בשעה שחוקקו חוק זה לא מלאתי עדיין את התפקידי הנוכחי, הרי אני משוכנע כי היו מיונים מעמיקים עד אשר נתקבלו הסעיפים שנידונו עכשיו. אין אני יכול לחוות דעה ביחס לחוק עצמו, א כי אני שייך לגוף המבצע ולא לגוף המחוקק במדינה. עם זאת נראה לי שפה ושם יש צורך להכניס כמה שנויים גם בחוק גופו.

כדי להתאימו יותר לדרישת צבור משלם המס. אם

בקשר לחקלאות, נכון הוא לפי שנים
 בחוק סעיפים ידועים הנותנים זכורת יתר לחקלאים. יתכן ובעתיד יהיה
 מסוים לדון בשנויים אלה. אני רוצה להודיע לכם כי מכינים עכשיו הצעות
 שנויים בחוק, שודאי עוד יוכאו בפניכם הצעות אלו מכוונות להבטיח אותו
 שוויון בנושאה בעול המסים, שעליו דובר בהצעת חבר הכנסת אבניאל
 למסר ג'הם ברנסת. שנית, הצעות השנויים תהיינה מכוונות ליעול
 לגביה, שתהיה מהירה יותר ומתאימה יותר לשרות הצבור. שלישית, תעמוד
 גם הטלת המסים כשלעצמה ויחס הצבור לדרגות המס. אני רוצה לקוות
 שהצעות החדשו יוגשו בהקדם. על כל פנים, הצעות אלו נאות לקבוע
 דרגת המסים שיצטרכו לשלם כל האזרחים, ולא רק העובדים, המשלמים
 עכשיו לפי תקנות שר האוצר. תקנות אלו הן פרוביזוריות, ואם ישאר
 גן להבא או יחוקנו, הן תהיינה טעונות אישור הכנסת. הדעה באוצר היא,
 שעם הדיון בתקציב לשנת הכספים הבאה, יוכאו גם התיקונים היסודיים
 למס ההכנסה, כך שדרגת המס תקבע תמיד באמצע השנה באופן רטרואקטיבי.
 מטפלת בכך ועדת פקידים בינמשרדית, וישנה גם ועדת שרים.

אם לדבר כבר על תקנות אלו, הרי יכול
 אני למסור כי בחלקן הן נוגעות לאותם עובדים המשלמים עתה יותר מאשר
 צריכים היו לשלם לפני כן. תקנות אלו מיוסדות על הצעה שהוגשה על ידי
 הוועדה הצבורית. לגבי תוספות משפחתיות מרחיקות תקנות אלו לכת, אפילו
 בהשוואה להצעותיה של אותה ועדה. אולם נציגי העובדים טענו שחלקים
 מסוימים יצטרכו לשלם עתה יותר, כל בתקופת מעבר בין שיטה לשיטה קשה היה
 לתפוס כיצד יתבטא הדבר לגבי כל חלקי הצבור שמהם מורכב כלל משלמי המס.
 רוב העובדים משלמים עכשיו פחות, אך יתכן כי יש פה ושם אנשים שצריכים
 לשלם יותר. ידועה לי עובדה של מוסד צבורי המנכה עכשיו בכמה אלפי
 לירות פחות משכרם של כלל העובדים המועסקים אצלו. מטעם שכלל העובדים
 משלם פחות, אם כי אין זה חל על יוצאים-מן הכלל פה ושם. לאור תלוונה
 זו של באי כוח העובדים, ולאחר שנבדקה נכוונה הטענה, הסכים שר האוצר
 לדרישה זו והניא לפניכם הצעה לפי סעיף 8(א), המכוונת להגדיל את הניכוי
 מתוספת היוקר, בעוד 5 לירות. לפי החלטה שנתקבלה על ידי ועדת הכספים
 לפני חושיים, מנכים החלא מאוקטובר 1953 80% מתוספת היוקר של העובדים,
 שהם פטורים ממס, וגם התוספת המוצעת לניכוי זה, תחל מאוקטובר 1953.

י. נדר:
 מדוע לא שילמו החודש עובדי הטרינה לפי
 התקנות החדשות?

מר ארנוב:
 מתוך סיבות טכניות של עבודה בגזברות,
 ביקש החשב הכללי לדחות את עריכת
 החישוב החדש לחודש הבא, עבור חדשיים אלה. זו היתה רק הוראת שעה
 טכנית.

דובר כאן על חלוקה בין עצמאיים, שכירים
 וסקטור נוסף: מגדלי חזירים. לצערי הגדול, אין אנו גובים עדיין את המס
 עבור השנה השוטפת, אך יתכן כי נתקבלו אי-אילו סכומים עבור השנה הקודמת,
 מידי מגדלי החזירים.

לפי מה שאמרתי ביחס לגבייה במחצית
 השנה שחלפה, ולפי הדוח שקיבלנו בינתיים על ההכנסות בחודש נובמבר,
 אני רוצה לומר שאחוז הגבייה בקרב העצמאיים גדל והולך, והוא תופס מקום
 חשוב בהכנסה הכללית. בעוד שבשנה שעברה הגיע אחוז התשלומים
 העצמאיים ל-44%, הרי בסוף נובמבר הוא מגיע ל-48,3%. פירוש הדבר
 הולך וגדל בתוך הסקטור של העצמאיים מתגברת, ונקווה שחלק זה יתפוס את
 המקום הראוי לו בהתאם להכנסות הממשיות. אינני בטוח אם בארצות בעלות
 נט"ון גדול יותר שלרשותן פקידים מאומנים יותר וצבור הרגיל יותר לשלם
 מסים, מצליחים לקבל מן העצמאיים את מלוא המסים המגיעים מהם. על כל
 פנים דרושה התקדמות בכיוון זה.

דיברתי עם שר האוצר בקשר לדרישה
 שנשמעה כאן לפרסום רשימות תשלומי מס ההכנסה, וגם יור ועדת הכספים
 פנה אליו בעניין זה. שר האוצר אינו מתנגד לפרסום רשימות מפורטות של
 משלמי המסים, מחולקות לפי סקטורים, ענפי מקצוע וכו'. אולם לא נוכל
 לפרסם רשימות אלו מבלי שתהיה לנו סטטיסטיקה מפורטת עדוכה לפי בתונים
 אלה. שר האוצר אישר סכום - שהוא בכל אופן לדעתי הגון למדי - כדי
 שיגשו לעיבוד הסטטיסטיקה של ההכנסות לפי הסקטורים, שתהיה מאוד מפורטת.
 לאחר שנקבל סטטיסטיקה זו נוכל למסור את הפירוט. מיתת הפירוט תלויה

ש.ה.

כולת הניצוץ של המכונות. לפי אצאמא החוק שלנו רשאי שר האוצר לפרסם
ימות שמיות לפי ענפי הכלכלה; באנגליה לא קיימת אפשרות כזו, אך לעומת
קיימת בסקנדינביה ובדניה.

ינו"ר י. גורלי:
התברר כי תוצאת התיקונים עליהם הוחלט
לאחרונה כדי להקל על צבור העובדים, הייתה
טובה יותר למעשה מאשר התכוונו אנו, הן בסכום הממוצע והן לגבי חלקים
סוייטים של העובדים, שאפילו נפגעו על ידם.

אני רוצה לשאול את חברי הוועדה אם הם
וכנים לאשר את הנוסח הבא:

„בחוק סמכותה לפי סעיף 8 (א) לפקודת
מס הכנסה 1947, מחליטה בזה ועדת הכספים לאשר פיתור מס הכנסה חלק
תוספת היוקר הצמודה למשכורת, השווה לסכום של 5 לירות לחודש החל
משכורת השכירים לחודש אוקטובר 1953.

אישור זה הוא נוסף לפיתור מס שאושר
ל ידי ועדת הכספים בישיבתה מיום.....”

ה צ ב ע ה

ה ה ח ל ט ה א ו ש ר ה

ג. אלישר:
הסכמתי להחלטה זו, אולם בדרך כלל אני חושב
שאנו מסרבליים את החוק בצורה מבהילה. כל
זוה שטיפלו בעניין מס הכנסה התכוונו להגיע לדרגה אחידה שתחול על כל חוג
יחוג. הסכמתי הפעם להחלטה זו, אולם תקוותי היא שתוגשמה המלצות הוועדה
וטיפלה בבעיה זו, שלפיה תהיה ההכנסה קנה-המידה היחיד הקובע את גובה המס,
ובלי להתחשב מי הם בעלי הכנסה זו.

ינו"ר י. גורלי:
כאשר נדון על הצעות תיקונים בחוק, יהיה מקום
לדון גם בבעיה זו.

זר ארגו ב:
אמרת שדברים עכשיו בשינויים בחוק, ובינתים
הולכות ומבוצעות עבודות בתוך מס ההכנסה,
אתה ייבנה לתועלת גם לידיעות הסטטיסטיות שכולנו מעוניינים בהם, וגם לשינויים
ועתידים בחוק. אמרתי כבר באחת הישיבות הקודמות בתשובה לשאלה, כי במשך
זמן לא הצלחנו להשיג די פקידים בשרות מס ההכנסה שיהיו מאומנים בהתאם
לפקידים הצערי הגדול לא נמצא עד היום פתרון לבעיה זו, כי אין ביכולתנו
להשיג פקידים שיכולו לערוך את השומא על סמך התמצאות בענפיכלכלה שונים,
שהם לרוב לערוך שומא מתאימה להכנסות העצמאיים. יש אפילו בקרב העובדים
שלימים חלקים שאינם משלמים את גכל המס המגיע מהם לפי הסכם בינם לבין
עובדיהם. אנו עומכים קודמים לפקידים שישתלמו נוסף לנסיון שהם רוכשים
עבודתם. מלבד זאת אנו רוצים להקים ליד בתי הספר הגבוהים בארץ קורסים
להשתלמות לפקידות גבוהה במשרד מס ההכנסה, שבסיומם נוכל לקבל מעריכי
הכנסות המתמצאים במצב השורר בענפי הכלכלה השונים, שידעו כיצד לגשת לבעיות
אלו. הוקצב גם סכום מיוחד לטיפונדיות בשביל המשתלמים בקורסים אלה. אנו
זקוקים שבדרך זו נוכל לעניין גם בני נוער להשתלם בכיוון זה, כי כיום אין
הם מראים התענינות בעבודת משרד האוצר בכלל, ובמחלקת מס הכנסה בפרט. עלינו
להבטיח - ואחרי כן גם לקיים - מתן גמון לאנשים אלה בעד למודיהם, כך שהדבר
יהיה כדאי להם. כיום לא כדאי למטלא תפקיד אחדאי במשרד מס ההכנסה
לעבור קורס ולהשתלם, אם גמולו יתבטא ב-6 לירות שמהן מנכים מס הכנסה.

אנו עושים גם עבודה חשובה בכודן של עדכון ההערכות. אחד העיונים פרסם מאמר בגנות העובדה שאנו גובים עתה מס מאשנים שלא שלמו את המגיע מהם, עבור כל התקופה שלא שלמו בעדה, גם אם היא משתצעת על כמה שנים. אין לנו אפשרות אחרת, ואין אנו גם מוצאים הצדקה לפטור מתשלום המס אנשים שנשנים קודמות השתמטו; אם כי אחרים שלמו את המגיע מהם. כמוכן שעבודה זו מכבידה על המנגנון כי היא צריך צדוק מה היה המ ב בעבר, וגם על צבור משלמי המס שנאלץ לשלם עכשיו יותר בעד שנים קודמות. אולם אנו מקווים כי בעוד כמה חדשים בסיים עבודה זו, לפחות לגבי אלה שתיקיהם נמצאים במשרדי מס ההכנסה. על ידי כך נשיג השג חשוב, שיהיה לעזר גם בידיעת ההכנסות מן הסקטורים השונים. התמונה שתתן היום הסטטיסטיקה, אינה יכולה להיות נאמנה למציאות.

שאם/

היום הגענו לכך, אפורסם בחוברת חצי-רשמית של הממשלה כי ישנם בארץ 530,000 מפרנסים, הרי יש במשרדי מס ההכנסה כ-350,000 תיקים. גם בין אמצא צאצא תיקים שגורשות משרד מס ההכנסה - וכמובן גם בין אלה שאינם נתונים עדיין לבקורת שלנו - ישנם רבים הפטורים מס, כגון אנשי מעברות, התיישבות חדשה, אנשים העובדים באילת ובערבה, ועוד. על כל פנים, אין לבטל גם מספרים אלה, ואין אנו חושבים שעל ידי הרחבת רשת משלמי המסים נגיע לאותו מספר של תיקים שצויין באותה חוברת.

היו"ר י. גורני:

חברי הוועדה הרוצים להציע הצעות שונות לסיכום של דיון זה בישיבה הבאה,

מתבקשים להגיש לי אותן עד יום ג' הבא. לאחר שנשמע את סיום תשובותיו של נציב מס ההכנסה על שאלות חברי הוועדה, ניגש לסיכום הדיון.

אשר לבקשת רבים מבין חברי הוועדה לפרשם השיטות של חשלומי מס הכנסה, כתבתי מכתב לשר האוצר. (קורא את המכתב). אני כשלעצמי איני בטוח כי דרישה זו בצורתה זו, קולעת אל המטרה. אני חושב כי תמונה שלמה תוכל להתקבל רק אם יהיה בידי נציב מס ההכנסה למסור לנו זה בצד זה את הערכת ההכנסות שעשתה משרדו, בהשוואה להצהרה שנמסרה על ידי הנוגע בדבר, ולבסוף - התשלום שהוא שלם. כל עוד אין בידי נציב מס ההכנסה הידיעות המספיקות על מנת למסור לגבי כל מקרה אינפורמציה כזאת, לא ברור לי מה טעם יהיה ברשימות אמצא השמיות הללו. אני מבקש את חברי הוועדה לחשוב גם על נושא זה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00